KUNTALIITTO | Kommun-förbundet

Benjamin Strandberg

Lausunto
8.6.2020
584/03/2020

Eduskunta
Valtiovarainvaliokunta
Verojaosto

Kuntaliiton lausunto

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi veron-tilityslain ja tuloverolain muuttamisesta

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi veron-tilityslain 12 f §:n ja tuloverolain 124 b §:n muuttamisesta

Esityksessä ehdotetaan, että kuntien osuutta yhteisöveron tuotosta korotettaisiin 10 prosenttiyksiköllä 32,13 prosentista 42,13 prosenttiin ja valtion jako-osuutta alennettaisiin vastaavasti 67,87 prosentista 57,87 prosenttiin verovuodelta 2020 tehtävissä yhteisöveron tilityksissä. Esitys on osa koronavirusepidemiaan liittyvää kuntien tukemisen toimenpiteiden kokonaisuutta, jonka tarkoituksena on turvata peruspalvelujen järjestämisen edellytykset ja helpottaa poikkeustilanteesta johtuvia kuntien talouden haasteita.

Valtion tukikokonaisuus kunnille koostuu neljästä toisiaan täydentävästä osasta: tuki sairaanhoitopiireille, kuntien yhteisöveron jako-osuuden korotus, peruspalvelujen valtionosuuden korotus sekä harkinnanvaraisen valtionosuuden määrän lisääminen. Ylivoimaisesti suurin koronapandemian kuntavaikutus tulee vero- ja maksutuottojen putoamisesta. Kuntatalouden jo valmiiksi heikon tilanteen vuoksi on äärimmäisen tärkeää, että hallitus päätti neljännessä lisätalousarviossaan tukea kuntia koronakriisissä noin 1,4 miljardilla eurolla vuonna 2020.

Yhteisöverotulojen rooli kunnan taloudessa on merkittävä. Yhteisöverotulojen osuus kunnan tuloista vaihtelee kunnittain, mutta sen rooli on kunnasta riippumatta tärkeä paikallisen elinkeinopolitiikan edistämiseksi. Kuntien yhteisövero-osuuden suhdanneherkkyyttä on vähennetty kuntien välisellä verotuloihin perustuvalla valtionosuuksien tasauksella sekä niin, että kuntien jako-osuudet lasketaan kahden verovuoden keskiarvona. Lisäksi on huomion arvoista, että metsävaltaisilla paikkakunnilla yhteisövero-osuudessa on huomioitu kuntien verotulojen menetykset, kun metsätalouden tuloja siirryttiin verottamaan pääomatuloina.

Kuntaliitto pitää hyvänä tapaa, jossa merkittä osa valtion tukikokonaisuudesta kohdennetaan yhteisöveron kautta, sillä koronavirusepidemian vaikutus yhteisöveron

Suomen Kuntaliitto
www.kuntaliitto.fi
etunimi.sukunimi@kuntaliitto.fi

Finlands Kommunförbund
www.kommunforbundet.fi
fornamn.efternamn@kommunforbundet.fi

tuottoon on suhteellisesti suurin. Hallituksen esityksessä verovuoden 2020 maksuunpantava yhteisövero arvioidaan laskevan -13,46 prosenttia edellisestä vuodesta. Arvioon liittyy kuitenkin suurta epävarmuutta. Hallituksen esityksessä mainitaankin että, koronavirusepidemian aiheuttamat olosuhteet yrityksille ovat täysin poikkeukselliset, eikä siitä johtuvien yhteisöveron tuottovaikutusten kehittymistä ja kestoa voida varmuudella ennakoida.

Verotuottoarvio on laskettu hallituksen esityksen antamisajankohdan mukaisen yhteisöveron maksuunpanoarvion mukaisena. Arvion taustaoletuksena on valtiovarainministeriön kansantalousosaston 16.4.2020 julkaisemassa kokonaistaloudellisessa ennusteessa, jossa Suomen talouden arvioitiin supistuvan 5,5 prosenttia vuonna 2020. Hallituksen esityksessä kuntien yhteisöveron jako-osuuden korottaminen 10 prosenttiyksiköllä lisäisi näin ollen kuntien verovuoden 2020 yhteisöverotuottoja noin 520 miljoonaa euroa. Valtion verotuotot pienenevät vastaavasti. Toteutunut vaikutus ilmenee lopullisen yhteisöveron maksuunpanon perusteella verovuoden vasta verotuksen valmistuttua vuoden 2021 lokakuun lopussa.

Talouden kehitysarvio ja toipuminen tuen keskiössä

Maksettava yhteisövero verovuonna 2020 vaikuttaa suoraan tuen euromäärään, kun jako-osuudet ovat kiinteät. Huhti- toukokuun aikakana eri ennustelaitokset ovat esittäneet omia arvioitaan Suomen bruttokansantuotteen kehityksestä vuonna 2020. Ne ovat karkeasti vaihdelleet -5 prosentin ja -10 prosentin välillä. Kriisin kesto ja siitä toipuminen vaikuttaa yhteisöjen maksamiin yhteisöveroihin. Kuntaliiton laatimassa heikon skenaarion verotuloennusteessa (29.4.2020) bruttokansantuote supistuu arviolta noin -12 prosenttia vuonna 2020. Tässä skenaariossa 10 prosenttiyksikön yhteisöveron jako-osuuden korotus lisäisi kuntien yhteisöverotuloja arviolta noin 380 miljoonalla eurolla. Talouden epävarmuus näkyy näin ollen myös yhteisöveron tuotossa ja kompensaation määrässä.

Koronavirusepidemian taloudelliset vaikutukset eivät valitettavasti pääty vuonna 2020. On huomioitava, että kriisin taloudelliset vaikutukset ulottuvat useille vuosille. Esimerkiksi hoitovelka ja muut kuntalaisten tarvitsemat tukitoimet kasvattavat kuntien kustannuksia tulevina vuosina jopa voimakkaammin kuin itse koronakriisissä.

Kuntakohtaisesti maksettava yhteisövero 2020 vaikuttaa tilityksissä käytettäviin jako-osuuksiin osin verovuonna 2022 ja osin verovuonna 2023. Verotuloihin perustuvassa valtionosuuden tasauksissa maksettava yhteisövero 2020 vaikuttaa valtionosuuksiin vuonna 2022. Ne kunnat, joissa yhteisöveron merkitys on suuri, hyötyvät eniten ryhmäosuuden 10 prosenttiyksikön korotuksesta. Toisaalta näiden kuntien verotuottomenetykset ovat lähtökohtaisesti suurimmat yhteisöveron tuoton alentuessa. Samassa yhteydessä tulisi myös huomioida koronavirusepidemian vaikutukset kunnittain. Yhteisöverotuotot heikentyvät koronavirusepidemian takia epätasaisesti kuntien kesken. Ne kunnat, joissa yritysten maksamat yhteisöverot laskevat verovuonna 2020

KUNTALIITTO | Kommunförbundet

Benjamin Strandberg

Lausunto
8.6.2020
584/03/2020

koronaviruspandemian takia, menettävät yhteisöveron jako-osuuksia (ja siten verotuloja) verovuosina 2022 ja 2023 suhteessa muihin kuntiin.

Myös arvioitu talouden nopea toipuminen on epävarmaa. Kuntien osuus yhteisöverosta tulee näin ollen säilyttää korotettuna myös vuodesta 2020 eteenpäin. Mahdolliset yhteisöveroperusteiden ja verokannan muutokset tulee myös jatkossa kompensoida täysimääräisesti kunnille kuntien yhteisövero-osuutta muuttamalla.

Hallitus on sitoutunut arvioimaan elokuun budjettiriihessä uudelleen koronakriisin vaikutuksia kuntiin ja täydentämään vuoden 2021 talousarviovalmistelussa tarvittaessa kunnille suunnattua toimenpidekokonaisuutta. Yhteisöveron osalta tulee tehdä sama tarkastelu.

Muilta osin Kuntaliitolla ei ole huomautettavaa kyseiseen hallituksen esitykseen.

SUOMEN KUNTALIITTO

Benjamin Strandberg
Asiantuntija

Suomen Kuntaliitto
www.kuntaliitto.fi
etunimi.sukunimi@kuntaliitto.fi

Finlands Kommunförbund
www.kommunforbundet.fi
fornamn.efternamn@kommunforbundet.fi